

การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสหกรณ์ที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์

รายละเอียดของเรื่อง

สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป็นองค์กรนิติบุคคลที่ดำรงอยู่ในสังคม การดำเนินการย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนทั่วไปทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิก สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเกิดจากการรวมกันของบุคคลธรรมดาที่ส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการใช้สิทธิและหน้าที่ของตถาการบริหารจัดการในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรกระทำโดยผู้แทนซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกโดย ที่ประชุมใหญ่ ผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งมีหน้าที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์แก่สมาชิกตามวัตถุประสงค์ การกระทำใด ๆ ของคณะกรรมการดำเนินการย่อมต้องกระทำในฐานะผู้แทนของสมาชิก เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิก แต่สมาชิก ส่วนใหญ่มีที่อยู่กระจัดกระจาย ไม่อาจรวมตัวกันตรวจสอบการกระทำของคณะกรรมการดำเนินการได้สะดวก รวดเร็ว หรือการตรวจสอบจากสมาชิกทำได้ยาก ทำได้ไม่ทันการ ซึ่งอาจเกิดความเสียหายต่อองค์กรและตัวสมาชิกได้ สหกรณ์ที่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ตาม พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ย่อมมีอำนาจกระทำการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อบังคับของสหกรณ์นั้น ๆ ดังนั้นเมื่อสหกรณ์มีการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามระเบียบ มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

แนวทางการแก้ไขปัญหา

สหกรณ์รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อไปจำหน่าย

ตามข้อบังคับของสหกรณ์จะกำหนดให้สหกรณ์รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อไปจำหน่ายให้กับบุคคลภายนอกสหกรณ์จะต้องจัดทำสัญญาและหลักประกัน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้บริษัทหรือบุคคลภายนอกฉ้อฉลในการชำระค่าผลผลิตทางการเกษตรที่รับซื้อจากสมาชิกและสหกรณ์ หากสหกรณ์มิได้ปฏิบัติเป็นไปตามข้อบังคับของสหกรณ์ กล่าวคือ ไม่ได้จัดทำสัญญาการซื้อขายและหลักประกัน หากสหกรณ์ได้รับความเสียหาย ไม่ได้รับการชำระเงินค่าผลผลิตจากบริษัท

การดำเนินการตามมาตรการการมีส่วนร่วม

นโยบายในการแก้ไขปัญหาแบบร่วมด้วย ช่วยกันดำเนินการโดยการเชิญคณะกรรมการดำเนินการ ผู้แทนสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้แทนสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางร่วมกัน โดยกำหนดระยะเวลาให้แล้วเสร็จ

มาตรการทางกฎหมาย และมาตรการการมีส่วนร่วม คือ สหกรณ์จะต้องได้รับการแก้ไข จะเป็นการสร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจให้กับสมาชิกสหกรณ์ รวมทั้งประชาชนทั่วไปด้วย

การควบคุมและป้องกันมิให้เกิดปัญหา

ควบคุมและป้องกันมิให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสหกรณ์ที่ปฏิบัติผิดระเบียบ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลคือ การบริหารกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ สร้างการมีส่วนร่วมและมีการใช้กระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้ใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลคุ้มค่า ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมั่นคง ส่งผลให้สหกรณ์เป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับจาก ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเป็นการสร้างศรัทธาจากสมาชิกสหกรณ์ ประกอบกับหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์

แนวทางการควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์ เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ รวมทั้งการควบคุมภายในการดำเนินการของสหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ การบริหารการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ

หลักนิติธรรม “คณะกรรมการของสหกรณ์ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายข้อบังคับระเบียบ และมติของที่ประชุมใหญ่อย่างเท่าเทียมกัน” ก็เป็นการกำกับควบคุมไม่ให้คณะกรรมการใช้อำนาจเกินขอบเขต นอกกรอบกฎหมายข้อบังคับ ระเบียบ และมติของที่ประชุมใหญ่

หลักคุณธรรม “สหกรณ์ส่งเสริมการเป็นองค์กรที่ซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ไม่กระทำผิดวินัย และแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง” เป็นการป้องกันไม่ให้คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ บริหารโดยไม่โปร่งใสและแสวงหาผลประโยชน์จากสหกรณ์

หลักความโปร่งใส “สหกรณ์นำเสนอผลงานทางการเงิน ปัญหาอุปสรรคต่อที่ประชุมคณะกรรมการ” ก็เป็นการกำกับควบคุมให้ฝ่ายจัดการมีความซื่อสัตย์โปร่งใสในการทำงาน

แหล่งอ้างอิง : คู่มือธรรมาภิบาล สำนักบริหารเงินทุน กรมส่งเสริมสหกรณ์
ถอดบทเรียนโดย : กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๑-๔ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตราด

